Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Autoliitto ry:n asiantuntijalausunto asiassa, VNS 15/2022 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030 Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua tässä asiassa. Keskitymme lausunnossamme erityisesti selonteon liikennettä ja liikenneinfrastruktuuria käsitteleviin osa-alueisiin.

Tieliikenteen päästöt ja matkaosuudet

Tieliikenteen osuus kasvihuonepäästöistä on noin 20 % ja henkilöautoliikenteen osuus siitä noin 50 %. Henkilöautoliikenteen osalta kasvihuonepäästöt ovat olleet laskussa vuodesta 2007 lukien ja sama trendi jatkuu liikenteen sähköistyessä, biopolttoaineiden osuuden kasvaessa ja polttoainetehokkuuden parantuessa jatkuvasti.

Vastaavasti kotimaanmatkojen matkasuoritteesta 84 % tehtiin henkilöautolla kuljettajana tai matkustajana. Liikennekäytössä olevat 2,8 miljoonaa henkilöautoa ja niihin tarvittaessa kytkettävät noin miljoona perävaunua ovat myös kotitalouksien tärkein päivittäis- ja erikoisitavaran tavarankuljetusmuoto.

Tiestön haasteet ja tienpidon sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Tiestö ja sen kunto on suomalaisten arjen ja hyvinvoinnin kannalta keskeisin osa liikenneinfrastruktuuria. Tie- ja katuverkko palvelee myös kaikkia muita liikennemuotoja ja on keskeinen osa niiden matkaketjua. Tiestön kaikkien osien kunto metsä- ja muista yksityisteistä aina päätieverkkoon ja kaupunkien katuverkkoon vaikuttaa elinkeinoelämän ja kaikkien suomalaisten toimeentuloon, hyvinvointiin ja turvallisuuteen.

Ilmastonlämpenemisen seurauksena tiestön hoitoon ja ylläpitoon tarvitaan jatkossa uudenlaisia toimintatapoja. Päällysteiden kehittäminen, tiestön rakenteiden tukeminen, vedenhallinta sekä korjaus- ja huoltotoimien oikea-aikaisuuden määritteleminen edellyttävät tutkimustoimintaa, joka auttaa sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin. Tämän lisäksi muutostarpeet tulee saada osaksi kaikkien tienpitäjien toimintaa. Tähän joukkoon kuuluvat kaikki toimijat valtiosta pienimpiin yksityistiekuntiin.

Yksityisteitä on noin 370 000 kilometriä, kun valtion teitä on noin 80 000 kilometriä. Siltoja yksityisteillä on 12 000 kappaletta ja käyttäjiä noin 2 miljoonaa. Yksityisteiden varrella on arviolta noin 30 000 yritystä, 40 000 maatilaa, 250 000 omakotitaloa ja 190 000 kesämökkiä. Yksityisteiltä lähtee noin 4 000 puurekkaa päivässä.

Tiestön osalta tuleville vuosille suunniteltu rahoitus on alijäämäinen, kun arvioidaan taloudellis-teknisesti optimaalisten hoito- ja korjaustoimenpiteiden rahoitusta. Tämän seurauksena korjausvelka kasvaa ja sen kasvu kiihtyy ja kertaantuu jatkossa mm. ilmastonmuutoksen tuomien haasteiden myötä. Käytännössä tämä merkitsee paino- ja nopeusrajoitusten määrän lisääntymistä, erityisesti ennakoimattomat rajoitukset tulevat vaikuttamaan merkittävästi kotitalouksien ja

Autoliitto ry
Hämeentie 105 A
PL 35
00551 Helsinki

Automobile and
Touring Club of Finland
Hämeentie 105 A, P.O.Box 35
FIN-00551 Helsinki Finland

puh. /tel. +358 9 7258 4400
fax +358 9 7258 4460
e-mail: autoliitto@autoliitto.fi
www.autoliitto.fi

trade reg. no FI02010093
reg.ass.no 108558
domicile Helsinki

elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Matka-aikojen pidentyminen ja saavutettavuuden rajoitukset vahingoittavat koko kansantalouden kilpailukykyä.

Tämän kehityksen torjumiseksi ja korjausvelan pysäyttämiseksi suunniteltua valtion tierahoitusta tulisi nostaa pysyvästi 300 miljoonalla eurolla vuodessa.

Ajoneuvokannan muutos ja sen vaikutukset

Euroopan unionissa määritellään, minkälaisia uusia ajoneuvoja saa laskea liikenteeseen sen alueella. Uusien henkilöautojen osalta on päätetty, että niiden tulee olla vuonna 2035 päästöttömiä. Tämä tarkoittaa käytännössä polttomoottoriautojen valmistuksen kieltämistä. Suomessa liikennekäytössä olevien autojen keskimääräinen arvo on noin 5 000 euroa. Uuden sähköauton hinta on merkittävästi korkeammalla tasolla, kun polttomoottoriauton ja vanhempien käytettyjen sähköautojen saatavuus on vähäistä. Tämän takia siirtymä uuteen tekniikkaan vaatii enemmän pääomaa, kuin mihin aikaisemmin on totuttu. Samaan aikaan muut henkilöauton käytön kustannukset, kuten energian hinta ovat nousussa. Lisäksi olemassa olevan polttomoottoriautokannan arvon on ennustettu laskevan. Vaarana on kierre, jonka seurauksena syntyy liikenneköyhyyttä, jossa liikkumiskustannukset rajoittavat ihmisten mahdollisuuksia ansioiden hankkimiseen ja elintason ylläpitämiseen.

Ajoneuvokannan käyttövoimasiirtymää tulisi tukea myös jatkossa tavalla, joka mahdollistaa kotitalouksille tarkoituksenmukaisen vähäpäästöisen ajoneuvon hankinnan.

Helsingissä 29. tammikuuta 2023

Kunnioittavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry